

اختلالات رفتاری، اختلالات عاطفی فصلی و کیفیت حسابرسی

چکیده

هدف: هدف این پژوهش بررسی تأثیر اختلالات رفتاری و اختلالات عاطفی فصلی بر کیفیت حسابرسی است. از آنجا که حسابرسی حرفه‌ای متکی بر تمرکز، قضاوت درست و ارتباط مؤثر است، بروز اختلالات روانی می‌تواند این توانمندی‌ها را کاهش داده و کیفیت حسابرسی را تحت تأثیر قرار دهد.

روش: برای انجام پژوهش، ۱۷۸ پرسشنامه در میان حسابرسان شاغل در مؤسسه‌های حسابرسی توزیع و جمع‌آوری شد و داده‌ها با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری تحلیل گردید تا نوع و شدت اثرگذاری اختلالات بر کیفیت حسابرسی تعیین شود.

یافته‌ها: نتایج نشان داد تمامی اختلالات رفتاری مورد بررسی دارای اثر منفی و معنادار بر کیفیت حسابرسی هستند. اختلال کمبود توجه و اضطراب بیشترین تأثیر را بر کاهش توان تمرکز، واکنش سریع در شرایط بحرانی و دقت در ارزیابی شواهد حسابرسی داشتند. در مقابل، رفتارهای ضداجتماعی و ناسازگاری اجتماعی بیشتر موجب ایجاد تعارض در تعاملات تیمی، کاهش هماهنگی بین اعضا و کند شدن روند رسیدگی به پرونده‌های حسابرسی شدند. همچنین اختلالات عاطفی فصلی، به‌ویژه در دوره‌های کاهش نور و انرژی روانی، باعث افت انگیزه کاری، کاهش پشتکار در پیگیری موارد مبهم و افزایش خطاهای ناشی از خستگی ذهنی گردیدند.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج، سلامت روان نه‌تنها یک موضوع فردی بلکه یک مؤلفه کلیدی در تضمین کیفیت حرفه‌ای حسابرسی است. بنابراین، مؤسسات حسابرسی باید نگاه پیدشگیرانه و حمایتی به این موضوع داشته باشند و اقداماتی مانند طراحی پروتکل‌های ارزیابی روان‌شناختی در زمان استخدام و ارتقای شغلی، ایجاد واحدهای مشاوره محرمانه، برگزاری دوره‌های مدیریت استرس و حتی تنظیم ساعات کاری انعطاف‌پذیر در دوره‌های حساس فصلی را اجرا کنند. اجرای چنین سیاست‌هایی می‌تواند ضمن حفظ بهره‌وری و دقت حسابرسان، موجب کاهش خطاها، افزایش پایداری نیروی انسانی و در نهایت تقویت اعتماد عمومی به گزارش‌های مالی شود.

واژه‌های کلیدی: اختلالات رفتاری، اختلالات عاطفی فصلی، کیفیت حسابرسی.

۱. مقدمه

حسابرسان نقش حیاتی در اعتباربخشی به گزارش‌های مالی دارند و کیفیت حسابرسی به عنوان شاخصی از قابلیت اتکا و شفافیت گزارش‌های مالی، تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل سازمانی، محیطی و فردی قرار می‌گیرد (آیولا^۱، ۲۰۲۴، یوسف نژاد و همکاران^۲، ۲۰۲۴؛ کامپا و همکاران^۳، ۲۰۲۵، چن و یانگ^۴، ۲۰۲۵). تحقیقات پیشین حسابرسی، به ویژه پس از افشای تقلب‌های مالی در اوایل دهه ۲۰۰۰، عمدتاً بر ویژگی‌های شرکت و حسابرسان در سطح شریک یا سازمان تمرکز داشته‌اند و نشان داده‌اند که عوامل سازمانی، مانند اندازه، پیچیدگی عملیات و ساختار حاکمیت شرکتی، می‌توانند کیفیت حسابرسی را تحت تأثیر قرار دهند (چن و همکاران^۵، ۲۰۲۴؛ عزیزخانی و همکاران^۶، ۲۰۲۳؛ فرانسیس^۷، ۲۰۰۴). با این حال، نقش ویژگی‌های فردی حسابرسان، به ویژه مؤلفه‌های روانشناختی، در کیفیت حسابرسی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. در سال‌های اخیر، مطالعات متعددی در ایران و سایر کشورها به بررسی کیفیت حسابرسی پرداخته‌اند و یافته‌ها نشان می‌دهد که موضوعات مرتبط با علوم رفتاری و روانشناختی، هنوز در ادبیات حسابرسی به اندازه کافی بررسی نشده‌اند (هپ و همکاران^۸، ۲۰۲۵؛ ژروم و همکاران^۹، ۲۰۲۵؛ الهراسی و همکاران^{۱۰}، ۲۰۲۴؛ کالیکار و همکاران^{۱۱}، ۲۰۲۳؛ صالحی و همکاران^{۱۲}، ۲۰۲۳؛ هیگینز^{۱۳}، ۲۰۲۰؛ بالسام و همکاران^{۱۴}، ۲۰۰۳؛ ملاتظری و اسماعیلی‌کیا، ۱۳۹۳، امیری و اسکو، ۱۴۰۴).

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های روانشناختی که انتظار می‌رود بر کیفیت حسابرسی اثرگذار باشد، خُلق و خوی فردی است. خُلق و خوی فردی می‌تواند توانایی حسابرسان در تصمیم‌گیری‌های باکیفیت و مدیریت پیچیدگی‌های کاری را تحت تأثیر قرار دهد (مکنایت و رایت^{۱۵}، ۲۰۱۱؛ کالیکار و همکاران، ۲۰۲۳). علاوه بر این، اختلالات رفتاری و عاطفی فصلی از جمله وضعیت‌های روانشناختی هستند که می‌توانند تغییرات مهمی در رفتار و قضاوت فرد ایجاد کنند (امبار عکاوی و همکاران^{۱۶}، ۲۰۲۵؛ چن و همکاران، ۲۰۲۴). اختلالات رفتاری شامل مجموعه‌ای از رفتارهاست که فرد مبتلا به آن‌ها، به‌طور مکرر حقوق اساسی دیگران را نقض کرده یا قواعد اجتماعی را زیر پا می‌گذارد (تروانو و

-
- ¹ Ayoola
 - ² Yousefi Nejad et al
 - ³ Campa et al
 - ⁴ Chen & Yang
 - ⁵ Chen et al
 - ⁶ Azizkhani et al
 - ⁷ Franci
 - ⁸ Hope et al
 - ⁹ Jérôme et al
 - ¹⁰ Alharasis e al
 - ¹¹ Kalelkar et al
 - ¹² Salehi et al
 - ¹³ Higgins
 - ¹⁴ Balsam et al
 - ¹⁵ McKnight & Wright
 - ¹⁶ Ambar Akkaoui et al

پاپاگنو^۱، ۲۰۲۳). این رفتارها، گرچه ممکن است در ظاهر شبیه نافرمانی‌های معمول دوران کودکی به نظر برسند، معمولاً شدت و تأثیر بیشتری دارند (چن و همکاران، ۲۰۲۴). از سوی دیگر، اختلال عاطفی فصلی، نوعی اختلال روانشناختی است که معمولاً در فصل‌های با ساعات روشنایی کمتر، مانند پاییز و زمستان، بروز می‌کند و علائمی مانند خلق پایین، کاهش علاقه به فعالیت‌های روزمره، کمبود انرژی و افت توانایی پردازش شناختی ایجاد می‌کند (روزنتال^۲، ۱۹۹۸). در این باره، پژوهش‌های روانشناسی نشان می‌دهد که خلق منفی می‌تواند ریسک‌گریزی و بدبینی نسبت به آینده را افزایش دهد (کارتون و همکاران^۳، ۱۹۹۵).

مطالعات مالی و حسابداری نشان می‌دهد که اختلالات روانشناختی، از جمله اختلالات رفتاری و عاطفی فصلی، با رفتارهای اقتصادی و تصمیم‌گیری‌های حرفه‌ای مرتبط است. برای مثال، تحقیقات بازار سرمایه حاکی از همبستگی منفی این اختلالات با بازده سهام و تصمیم‌گیری مالی است (عرباجیس و همکاران^۴، ۲۰۲۵؛ لو و وو^۵، ۲۰۱۸؛ لین^۶، ۲۰۱۵، گرت و همکاران^۷، ۲۰۰۵؛ کامسترا و همکاران^۸، ۲۰۰۳). همچنین، اثرات اختلالات عاطفی فصلی حتی در میان متخصصان مجرب مانند تحلیلگران مالی مشاهده شده است (دولوین و همکاران^۹، ۲۰۰۹). اگر این یافته‌ها را به حرفه حسابرسی تعمیم دهیم، می‌توان انتظار داشت که اختلالات روانشناختی منجر به افزایش ریسک‌گریزی و اتخاذ رویکردهای محافظه‌کارانه در ارزیابی‌های حسابرسی شود (بکر و همکاران^{۱۰}، ۱۹۹۸). زیرا، اختلالات عاطفی فصلی می‌تواند بر توانایی شناختی و کارایی کاری حسابرسان نیز تأثیرگذار باشد. کاهش انرژی و تمرکز در محیط کاری موجب کاهش تلاش و دقت در فرآیند حسابرسی می‌شود (دی هان و همکاران^{۱۱}، ۲۰۱۷). همچنین، شرایط محیطی نامساعد مانند آلودگی هوا می‌تواند خلق و خوی منفی را در حسابرسان تقویت کرده و کیفیت حسابرسی را کاهش دهد (لی و همکاران^{۱۲}، ۲۰۲۱). از این رو، شناسایی و مدیریت عوامل روانشناختی برای ارتقاء کیفیت حسابرسی، به ویژه در محیط‌های کاری با فشار بالا، ضروری است. بنابراین، شناخت تأثیر عوامل فردی و روانشناختی بر قضاوت‌های حسابرسان اهمیت بسزایی دارد (هیأت استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و اطمینان‌بخشی، ۲۰۰۹؛ یانگ و همکاران^{۱۳}، ۲۰۱۷). در این باره ادبیات حسابرسی نشان می‌دهد که عوامل روانشناختی و فردی،

¹ Trojano & Papagno

² Rosenthal

³ Carton et al

⁴ Arabadjis et al

⁵ Lo & Shuo

⁶ Lin

⁷ Garrett et al

⁸ Kamstra et al

⁹ Dolvin et al

¹⁰ Becker et al

¹¹ Li et al

¹² Dehaan et al

¹³ Yang et al

می‌توانند موجب تفاوت‌های معنادار در قضاوت‌ها و سوگیری‌های رفتاری حساب‌برسان شوند (نظامی و همکاران، ۱۳۹۹). افرادی با خُلق و خوی مثبت تمایل بیشتری به تمرکز بر سیگنال‌های مثبت و اتخاذ قضاوت‌های خوش‌بینانه دارند، در حالی که افراد با خُلق و خوی منفی اغلب بدبین‌تر و ریسک‌گریزتر هستند و احتمال اتخاذ قضاوت‌های محافظه‌کارانه و محتاطانه در آنها افزایش می‌یابد (کالکار و همکاران، ۲۰۲۳). همچنین، اختلالات رفتاری می‌توانند تغییرات قابل توجهی در تصمیم‌گیری و تعامل حساب‌برسان با اطلاعات مالی ایجاد کنند. رفتارهایی مانند نافرمانی و سرکشی می‌توانند موجب سوگیری‌های قضاوتی و کاهش کیفیت حسابرسی شوند (نظامی و همکاران، ۱۳۹۹). بنابراین، بررسی اثرات اختلالات رفتاری و عاطفی در حسابرسی به ویژه در محیط‌های پیچیده و چالش‌برانگیز برای حفظ کیفیت خدمات حسابرسی ضروری است (کالکار و همکاران، ۲۰۲۳).

با وجود شواهد محدود در زمینه اثرات روان‌شناختی بر حساب‌برسان، مطالعات موجود نشان می‌دهد که وضعیت روانی حساب‌برسان می‌تواند بر ارزیابی اطلاعات، شناسایی ریسک‌ها و تصمیم‌گیری‌های حرفه‌ای آنها تأثیرگذار باشد (باتاچارجی و مورنو، ۲۰۰۲). در این راستا، حساب‌برسانی که خُلق و خوی منفی دارند، احتمال بیشتری برای ارزیابی‌های محافظه‌کارانه و اتخاذ تصمیمات ریسک‌گریز دارند (چن و همکاران، ۲۰۲۰؛ چانگ و همکاران^۲، ۲۰۰۸). در ایران، ویژگی‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی خاص می‌تواند اثرات اختلالات روان‌شناختی را پیچیده‌تر کند. فشارهای اقتصادی، نوسانات بازار و تحولات سیاسی، همراه با الزامات محیط کاری برای ارائه گزارش‌های دقیق و به‌موقع، می‌تواند سوگیری‌های رفتاری و کاهش دقت حساب‌برسان را تشدید کند. در این زمینه، بررسی اثرات اختلالات رفتاری و عاطفی فصلی بر خلق‌وخوی حساب‌برسان و کیفیت حسابرسی اهمیت ویژه‌ای دارد. مدیریت این اثرات می‌تواند به ارتقاء دقت، اثربخشی و کیفیت تصمیم‌گیری حساب‌برسان کمک کند و از سوگیری‌های رفتاری جلوگیری نماید. بدین سبب، این مطالعه با هدف تحلیل جامع اثرات اختلالات رفتاری و عاطفی فصلی بر خلق‌وخوی و کیفیت حسابرسی در ایران، در صدد ارائه شواهد علمی و کاربردی برای ارتقاء خدمات حسابرسی است. یافته‌ها می‌تواند به مدیران، نهاد‌های نظارتی و پژوهش‌گران کمک کند تا عوامل روان‌شناختی مؤثر بر قضاوت و عملکرد حساب‌برسان را شناسایی کرده و راهکارهای بهبود عملکرد حرفه‌ای و کیفیت گزارش‌های مالی را ارائه دهند.

۲. مبانی نظری

۲.۱. اختلالات رفتاری و کیفیت حسابرسی

اختلالات رفتاری می‌توانند تأثیر قابل‌توجهی بر کیفیت حسابرسی از طریق مکانیزم‌های شناختی، عاطفی و بین‌فردی داشته باشند. تحقیقات نشان داده‌اند که اختلالاتی مانند اضطراب، افسردگی و اختلال کم‌توجهی-بیش‌فعالی می‌توانند عملکردهای شناختی ضروری برای حسابرسی مؤثر، از جمله توجه به جزئیات، تفکر انتقادی و پردازش اطلاعات را

¹ Bhattacharjee & Moreno

² Chung et al

مختل کنند (تروجانو و همکاران، ۲۰۱۸؛ چمبرز، ۲۰۱۶). حسابرسیانی که اضطراب را تجربه می‌کنند ممکن است در تمرکز با مشکل روبه‌رو شوند، که این امر منجر به از دست دادن جزئیات یا مغایرت در تحلیل داده‌ها می‌شود. به‌طور مشابه، افسردگی می‌تواند انگیزه و سطح انرژی حسابرس را کاهش دهد و بر توانایی تعامل کامل با وظایف و رعایت استانداردهای دقیق تأثیر بگذارد (کالدکار و همکاران، ۲۰۲۳). اختلال کم‌توجهی-بیش‌فعالی نیز می‌تواند مشکلاتی در سازمان‌دهی و مدیریت زمان ایجاد کند که برای رعایت ضرب‌الاجل‌ها و حفظ مستندات حیاتی است (برا و همکاران^۱، ۲۰۲۲؛ مگی و همکاران^۲، ۲۰۲۰). همچنین، اختلالات رفتاری می‌توانند بر تصمیم‌گیری اخلاقی حسابرسان اثرگذار باشند، چراکه حسابرسان دچار پریشانی عاطفی ممکن است در معرض ارتکاب نقص‌های اخلاقی قرار گیرند، تهدیدی برای یکپارچگی گزارشگری مالی و اعتماد ذینفعان (لینوکس و همکاران، ۲۰۱۸). به این ترتیب، فرضیه اول پژوهش به شرح زیر تدوین شده است:

فرضیه اول: اختلالات رفتاری بر کیفیت حسابرسی اثر دارد.

اختلالات پرخاشگری و بیش‌فعالی می‌توانند از طریق اختلالات شناختی و رفتاری، کیفیت حسابرسی را کاهش دهند. حسابرسی مستلزم توجه به جزئیات، صبر و تفکر انتقادی است که در حسابرسان پرخاشگر یا بیش‌فعال به خطر می‌افتد. این اختلالات معمولاً به صورت تکانشگری، مشکل در تمرکز و نوسانات عاطفی ظاهر می‌شوند که می‌تواند منجر به خطا، ناکارآمدی و اختلال در قضاوت شود (بارکلی^۳، ۲۰۱۸). بیش‌فعالی ممکن است حسابرس را از تمرکز بر وظایف دقیق و تکراری باز دارد، که منجر به اشتباهات یا ناسازگاری در صورتهای مالی و کاهش دقت حسابرسی می‌شود (هارتانتو و همکاران^۴، ۲۰۲۰). بی‌قراری و فعالیت مداوم مرتبط با بیش‌فعالی نیز می‌تواند تصمیم‌گیری عجولانه و تجزیه و تحلیل ناقص را افزایش دهد (ویلر^۵، ۲۰۲۰). پرخاشگری می‌تواند تعامل تیمی را مختل کند و باعث تعارض با همکاران، سرپرستان یا مشتریان شود، که همکاری و تبادل اطلاعات حیاتی را محدود می‌کند (هولیس و واس^۶، ۲۰۱۹). همچنین، پرخاشگری و بیش‌فعالی می‌تواند موجب مدیریت و سازماندهی ضعیف، تصمیم‌گیری غیراخلاقی و کاهش کیفیت حسابرسی شود (بیدرمن و فاراهانی^۷، ۲۰۱۹). بر این اساس، فرضیه فرعی اول به شرح زیر است:

فرضیه فرعی اول: اختلال پرخاشگری و بیش‌فعالی بر کیفیت حسابرسی اثر دارد.

اضطراب و افسردگی نیز با تداخل در فرآیندهای شناختی و عاطفی ضروری، کیفیت حسابرسی را کاهش می‌دهند. اضطراب می‌تواند تمرکز و تصمیم‌گیری را مختل کند و شناسایی ناسازگاری‌ها و فعالیت‌های مشکوک

¹ Bera et al

² McGee

³ Barkley

⁴ Hartanto et al

⁵ Weiler

⁶ Hollis & Was

⁷ Biederman & Faraone

را دشوار سازد (سوئینی و مورنو، ۲۰۲۱). حسابرسیان افسرده ممکن است توجه کمتری به جزئیات نشان دهند و در مسائل پیچیده ناتوان باشند، که منجر به حسابرسی سطحی یا ناکافی می‌شود (چمبرز، ۲۰۱۶). همچنین، علائم افسردگی می‌تواند در موقعیت‌های پرتنش باعث تصمیم‌گیری‌های محتاطانه یا غیرواقعی شود. اضطراب و افسردگی پویایی تیم را تضعیف کرده و همکاری مؤثر را کاهش می‌دهند، که بر کیفیت نتایج حسابرسی اثرگذار است (ویلر، ۲۰۲۰). حمایت از سلامت روان و آموزش در محیط کاری می‌تواند اثرات منفی را کاهش دهد (بارکلی، ۲۰۱۸). به این ترتیب، فرضیه فرعی دوم به شرح زیر است:

فرضیه فرعی دوم: اضطراب و افسردگی بر کیفیت حسابرسی اثر دارد.

اختلال رفتارهای ضد اجتماعی نیز کیفیت حسابرسی را از طریق برهم زدن استانداردهای اخلاقی و همکاری تیمی کاهش می‌دهد. این اختلال با ویژگی‌هایی نظیر فریبکاری، تکانشگری و فقدان همدلی شناخته می‌شود و می‌تواند صداقت و دقت کار حسابرسی را تضعیف کند (انجمن روانپزشکی آمریکا^۱، ۲۰۱۳). حسابرسیان ضد اجتماعی ممکن است در فعالیت‌های متقلبانه شرکت کنند یا با مشتریان تبانی نمایند، که موجب تحریف گزارش‌ها و کاهش قابلیت اتکا اطلاعات می‌شود (بلیر^۲، ۲۰۱۷). این اختلال پویایی تیم را مختل کرده و اعتماد بین اعضا را کاهش می‌دهد، که منجر به حسابرسی ناقص و کیفیت پایین می‌شود (هری^۳، ۱۹۹۹؛ جونز و همکاران^۴، ۲۰۱۹). بر این اساس، فرضیه فرعی سوم به شرح زیر است:

فرضیه فرعی سوم: رفتارهای ضد اجتماعی بر کیفیت حسابرسی اثر دارد.

اختلال ناسازگاری اجتماعی با مشکلات انطباق با هنجارهای اجتماعی و مدیریت روابط بین‌فردی، کیفیت حسابرسی را کاهش می‌دهد. حسابرسی فرآیندی مشارکتی است که نیازمند ارتباطات شفاف و رعایت استانداردهای اخلاقی است، اما ناسازگاری اجتماعی این موارد را مختل می‌کند (مکماهون و فریک^۵، ۲۰۰۵). حسابرسیان مبتلا ممکن است در تعامل با همکاران یا مشتریان دچار مشکل شوند و اطلاعات حیاتی از دست برود، که به حسابرسی ناقص یا نتایج نادرست منجر می‌شود. عدم پیروی از پروتکل‌ها و ضعف در تصمیم‌گیری نیز می‌تواند کیفیت حسابرسی را کاهش دهد (مش و بارکلی^۶، ۲۰۰۳؛ هرش و واکر^۷، ۲۰۰۶). به این ترتیب، فرضیه فرعی چهارم به شرح زیر است:

فرضیه فرعی چهارم: اختلال ناسازگاری اجتماعی بر کیفیت حسابرسی اثر دارد.

اختلال کمبود توجه نیز می‌تواند به‌طور قابل‌توجهی بر کیفیت حسابرسی اثرگذار باشد. این اختلال با علائمی مانند بی‌توجهی، حواس‌پرتی و مشکل در سازماندهی مشخص می‌شود و توانایی تمرکز، مدیریت زمان و

¹ American Psychiatric Association

² Blair

³ Hare

⁴ Jones et al

⁵ McMahon & Frick

⁶ Mash & Barkley

⁷ Hersh & Walker

پردازش مؤثر اطلاعات را کاهش می‌دهد (بارکلی، ۲۰۱۱؛ براون^۱، ۲۰۰۵). حسابرسی فرآیندی دقیق و پیچیده است که نیازمند تمرکز مستمر و توجه به جزئیات است. بی‌توجهی و مشکل در سازماندهی می‌تواند منجر به اشتباهات از دست رفته، ناقص بودن گزارشها و کاهش اثربخشی کل فرآیند حسابرسی شود. بر این اساس، فرضیه فرعی پنجم به شرح زیر است:

فرضیه فرعی پنجم: اختلال کمبود توجه بر کیفیت حسابرسی اثر دارد.

۲.۲. اختلالات عاطفی فصلی و کیفیت حسابرسی

اختلال عاطفی فصلی می‌تواند به طور قابل توجهی کیفیت حسابرسی را کاهش دهد، زیرا بر عملکردهای شناختی، ثبات عاطفی و کارایی فرد تأثیر می‌گذارد (جانسون و همکاران^۲، ۲۰۱۲، کالکار و همکاران، ۲۰۲۳). این اختلال معمولاً در فصول پاییز و زمستان و به دلیل کاهش قرار گرفتن در معرض نور خورشید رخ می‌دهد و با علائمی مانند کاهش انرژی، ضعف تمرکز و دشواری در تصمیم‌گیری همراه است (روزنتال و همکاران، ۱۹۸۴). این علائم مستقیماً بر دقت و کارایی حسابرسی تأثیر می‌گذارند، زیرا حسابرسان برای انجام وظایف خود نیازمند تمرکز، تصمیم‌گیری صحیح و توجه به جزئیات هستند. یکی از مهم‌ترین راه‌هایی که اختلال عاطفی فصلی کیفیت حسابرسی را تحت تأثیر قرار می‌دهد، اختلال در عملکردهای شناختی است. حسابرسان مبتلا به این اختلال ممکن است در تمرکز، حافظه و تصمیم‌گیری مشکل داشته باشند، که برای انجام دقیق فرآیند حسابرسی ضروری است. تحقیقات نشان می‌دهد اختلالات شناختی ناشی از افسردگی، مانند اختلال عاطفی فصلی، می‌تواند توجه به جزئیات را کاهش داده و احتمال خطا در قضاوت را افزایش دهد (کوهنر^۳، ۲۰۱۷). برای مثال، حسابرسان ممکن است مغایرت‌های مهم را نادیده بگیرند یا در شناسایی مسائل پیچیده مالی ناکام باشند (آرنس و همکاران^۴، ۲۰۱۰). این کاهش توانایی‌های شناختی می‌تواند منجر به اجرای روش‌های حسابرسی ناکافی و به خطر افتادن دقت صورتهای مالی شود. عوامل عاطفی و انگیزشی نیز تأثیر قابل توجهی بر کیفیت حسابرسی دارند. افراد مبتلا به اختلال عاطفی فصلی اغلب علائمی مانند انگیزه پایین، تحریک‌پذیری و فقدان اشتیاق نشان می‌دهند (کوهنر، ۲۰۱۷). این وضعیت می‌تواند موجب کاهش دقت و تعهد حسابرسان به وظایفشان شود و احتمال اجرای حسابرسی‌های سطحی و بی‌دقت را افزایش دهد، که در نتیجه فرصت شناسایی تحریف‌های مالی یا نظارت بر داده‌های حیاتی کاهش می‌یابد (الیوت^۵، ۲۰۰۲). شواهد پژوهشی نیز این اثرات را تأیید می‌کنند. کالکار و همکاران (۲۰۲۳) نشان دادند که اختلالات عاطفی فصلی کیفیت حسابرسی را کاهش می‌دهند. لو و وو^۶ (۲۰۱۸) تأثیر این اختلالات را بر تحلیلگران مالی بررسی کردند و یانگ و همکاران (۲۰۱۷) نشان دادند که هوش هیجانی

¹ Brown

² Johnson et al

³ Kuehner

⁴ Arens et al

⁵ Elliott

⁶ Lo & Wu

می‌تواند کیفیت قضاوت حسابرسان را بهبود بخشد. در ایران، امیری و اسکو (۱۴۰۴) نشان دادند که خستگی ذهنی اثر منفی و کنترل افکار اثر دو سویه ای بر شناسایی تقلب توسط حسابرسان دارد. فخاری و فضل‌اله‌پور نقارچی (۱۴۰۱) نشان دادند که سرمایه روان‌شناختی بر انگیزه و قضاوت حسابرسان اثر مثبت دارد، و حق‌بین و همکاران (۱۴۰۰) بیان کردند که استرس شغلی تأثیر منفی و هویت اجتماعی و انعطاف‌پذیری اثر مثبت بر کیفیت حسابرسی دارند. همچنین، کریمی و همکاران (۱۴۰۰) تأثیر سوگیری‌های روان‌شناختی مانند خوش‌بینی و بیش‌اطمینانی بر کیفیت حسابرسی را گزارش کردند. بنابراین، توجه به وضعیت عاطفی و شناختی حسابرسان و تقویت سازوکارهای کنترل کیفیت ضروری است تا از حفظ کیفیت بالای حسابرسی و دقت گزارش‌های مالی اطمینان حاصل شود. به این ترتیب فرضیه اصلی دوم به شرح زیر بیان شده است.

فرضیه دوم: اختلالات عاطفی فصلی بر کیفیت حسابرسی اثر دارد.

۳. روش‌شناسی

این پژوهش از نظر ماهیت کاربردی و از لحاظ روش‌شناسی توصیفی-پیمایشی است و با توجه به انجام آن بر حسابرسان شاغل در مؤسسات وابسته به جامعه حسابداران رسمی، به‌عنوان یک مطالعه میدانی شناخته می‌شود. برای آزمون فرضیه‌ها، از روش معادلات ساختاری استفاده شد. داده‌ها از دو منبع گردآوری شدند: بخش اول مربوط به مبانی نظری است که به‌صورت کتابخانه‌ای و از طریق مراجعه به کتاب‌ها، مجلات و مقالات معتبر جمع‌آوری شد؛ بخش دوم شامل داده‌های تجربی است که از طریق پرسشنامه اندازه‌گیری شد. پرسشنامه در دو بخش عمومی و تخصصی طراحی شد و پاسخ‌دهندگان به هر سؤال بر اساس مقیاس مشخص پاسخ دادند. میانگین نمرات هر بخش محاسبه شد تا میزان برخورداری هر فرد از متغیرها مشخص شود. تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی انجام شد و برای آزمون فرضیه‌ها از آماره t بهره‌گرفته شد. همچنین، مدل معادلات ساختاری با نرم‌افزار اسمارت‌پی‌ال‌اس برای بررسی روابط پیچیده میان متغیرها استفاده شد. جامعه آماری شامل حسابرسان عضو جامعه حسابداران رسمی ایران بود. به دلیل گستردگی جامعه، از نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد و پرسشنامه‌ها به صورت دستی و آنلاین توزیع شد که در نهایت، ۱۷۸ نفر به آن پاسخ دادند.

۱.۳. سنجش متغیرها

برای اندازه‌گیری اختلالات رفتاری در این پژوهش، از پرسشنامه استاندارد راترا^۱ (۱۹۶۷) استفاده شده است. اگرچه این ابزار از نظر زمانی جزو پرسشنامه‌های کلاسیک محسوب می‌شود، اما پیش از اجرای نهایی، گویه‌های آن با اخذ نظرات خبرگان حوزه حسابرسی و روان‌شناسی و متناسب با شرایط محیطی سازمانی مؤسسات حسابرسی مورد بازبینی و تعدیل قرار گرفت و پس از تأیید روایی و پایایی که نتایج آن در جدول (۴) ارائه شده است، نسخه نهایی در مرحله گردآوری داده‌ها به کار گرفته شده است. این پرسشنامه به‌طور خاص برای ارزیابی اختلالات

¹ Rutter

رفتاری در افراد طراحی شده و شامل پنج حیطه مختلف است که به تفکیک عبارتند از: پرخاشگری و بیش‌فعالی، رفتارهای ضد اجتماعی، اضطراب و افسردگی، ناسازگاری اجتماعی و اختلال کمبود توجه. هر کدام از این حیطه‌ها تعداد مشخصی از سوالات را شامل می‌شود. به‌طور دقیق، حیطه‌های پرخاشگری و بیش‌فعالی، و ناسازگاری اجتماعی هر کدام ۷ سوال دارند، در حالی‌که حیطه‌های رفتارهای ضد اجتماعی و اضطراب و افسردگی شامل ۶ سوال می‌باشند و حیطه اختلال کمبود توجه دارای ۵ سوال است. پاسخ‌های پرسشنامه به صورت گزینه‌هایی از «ندارد» تا «کاملاً» تنظیم شده‌اند که به هر یک از این گزینه‌ها نمراتی از ۰ تا ۲ اختصاص داده می‌شود. این مقیاس امتیازدهی به‌منظور ارزیابی شدت هر اختلال رفتاری طراحی شده است. شایان ذکر است که این پرسشنامه با توجه به شرایط و ویژگی‌های حسابرسان طراحی شده است. برای اندازه‌گیری اختلالات عاطفی فصلی، از پرسشنامه استاندارد بک^۱ (۱۹۷۱) و کامسترا و همکاران (۲۰۰۳) استفاده شده است. این پرسشنامه به‌طور دقیق وضعیت عاطفی افراد را در فصول مختلف سال ارزیابی می‌کند و شامل ۲۱ گویه است که نمرات آن از ۰ تا ۶۳ متغیر بوده و مقیاس آن به صورت چهار گزینه‌ای تنظیم شده است. دامنه این مقیاس از ۰ تا ۳ است، به این معنا که هر گویه می‌تواند یک امتیاز از ۰ (کمترین شدت اختلال) تا ۳ (بیشترین شدت اختلال) دریافت کند. تحقیقات پیشین در حوزه روانشناسی نشان داده است که این پرسشنامه از روایی و پایایی بالایی برخوردار است و می‌توان به آن اطمینان کرد. این ابزار به‌ویژه برای سنجش اختلالات عاطفی در افراد و شناسایی شدت آنها در فصول پاییز و زمستان که میزان شیوع اختلالات عاطفی فصلی بیشتر است، مناسب و معتبر است. به منظور سنجش یکسان متغیرها، برای اندازه‌گیری کیفیت حسابرسی، از پرسشنامه سلیمان^۲ (۲۰۱۱) بهره گرفته شده است. این پرسشنامه دارای ۲۲ سوال است که در آن از مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای استفاده شده است. مقیاس لیکرت این پرسشنامه از گزینه‌هایی از «خیلی کم» تا «خیلی زیاد» استفاده می‌کند که به هر یک از این گزینه‌ها ارزشی بین ۱ تا ۵ اختصاص داده شده است. این مقیاس کمک می‌کند تا میزان کیفیت حسابرسی بر اساس ارزیابی‌های حسابرسان سنجیده شود و نشان‌دهنده دقیق‌تری از وضعیت کیفیت کار در مؤسسات حسابرسی باشد.

۴. یافته های آماری

۱.۴. جمعیت شناختگان

در جدول ۱، اطلاعات جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان ارائه شده است. از میان پاسخ‌دهندگان، ۷۵ درصد مرد و ۲۵ درصد زن هستند که نشان‌دهنده برتری تعداد مردان در نمونه پژوهش است. بیشترین سهم، معادل ۵۷ درصد، به افرادی تعلق دارد که در نقش سرپرست فعالیت می‌کنند و

¹ Beck

² Sulaiman

این امر بیانگر حضور گسترده افراد در موقعیت‌های مدیریتی و نظارتی در حوزه حسابرسی است. همچنین، ۲۵ درصد از شرکت‌کنندگان در نقش مدیر و ۱۸ درصد به عنوان شریک در دفاتر حسابرسی فعالیت دارند. از نظر تحصیلات، ۵۵ درصد دارای مدرک کارشناسی ارشد، ۳۷ درصد کارشناسی و ۹ درصد دکتری هستند که نشان‌دهنده سطح بالای تحصیلات و تنوع علمی شرکت‌کنندگان است و می‌تواند به اعتبار و دقت تحلیل‌ها کمک کند. در زمینه تجربه کاری، ۴۷ درصد از پاسخ‌دهندگان دارای ۱۰ تا ۱۵ سال سابقه کاری هستند، ۱۹ درصد دارای ۵ تا ۱۰ سال، ۱۹ درصد بین ۱۵ تا ۲۰ سال و ۱۶ درصد بیش از ۲۰ سال تجربه دارند. این الگوی توزیع نشان می‌دهد که بیشتر شرکت‌کنندگان در حوزه حسابرسی دارای تجربه متوسط تا طولانی هستند و حضور افراد با سابقه بالاتر می‌تواند بینش‌های ارزشمندی به پژوهش اضافه کند. در مجموع، اطلاعات جمعیت‌شناختی حاکی از اکثریت مرد، تحصیلات بالاتر و تمرکز بر موقعیت‌های مدیریتی با تجربه کاری مناسب است.

جدول (۱). اطلاعات جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان

عوامل	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۱۳۳
	زن	۴۵
سمت شغلی افراد	سرپرستان	۱۰۲
	مدیران	۴۴
	شرکاء	۳۲
تحصیلات	کارشناسی	۶۸
	کارشناسی ارشد	۹۸
	دکتری	۱۴
	۵ تا ۱۰ سال	۳۳
تجربه کاری	۱۰ تا ۱۵ سال	۸۳
	۱۵ تا ۲۰ سال	۳۴
	بیشتر از ۲۰ سال	۲۸

۲.۴. نتایج آمار توصیفی

در جدول ۲، نتایج آمار توصیفی نشان‌دهنده شدت هر یک از عوامل روان‌شناختی و رفتاری در میان حسابرسان است. در تمامی متغیرها، فاصله میان میانگین و میانه کم است که بیانگر توزیع تقریباً متعادل نمرات و نبود چولگی شدید است. میانگین پرخاشگری و بیش‌فعالی نشان می‌دهد که سطحی از رفتارهای پرخاشگرانه و بیش‌فعالی در بین حسابرسان وجود دارد که می‌تواند به اختلال در ارتباطات تیمی و کاهش کیفیت کار منجر شود. میانگین رفتارهای ضد اجتماعی نسبتاً پایین است و این امر احتمال تأثیر منفی بر رعایت استانداردهای حرفه‌ای و اخلاقی را کاهش می‌دهد. میانگین اضطراب و افسردگی در سطح قابل توجهی قرار دارد که تمرکز و دقت حسابرسان را تحت تأثیر قرار داده و ممکن است خطاهای بیشتری ایجاد کند.

میانگین نسبتا بالای ناسازگاری اجتماعی نشان دهنده مشکلات همکاری مؤثر در تیم است که می‌تواند کیفیت کار گروهی و حسابرسی را کاهش دهد. میانگین پایین اختلال کمبود توجه نشان می‌دهد که این اختلال در نمونه کمتر مشاهده می‌شود، اما هرگونه بروز آن می‌تواند پردازش اطلاعات و دقت حسابرسان را تحت تأثیر قرار دهد. میانگین بالای اختلالات عاطفی فصلی بیانگر نوسانات خلقی مرتبط با فصل است که می‌تواند کیفیت حسابرسی را کاهش دهد. در نهایت، میانگین کلی کیفیت حسابرسی در سطح مناسبی قرار دارد، اما کاهش عوامل منفی می‌تواند به بهبود بیشتر آن کمک کند.

جدول (۲). نتایج آمار توصیفی متغیرها

متغیرها	میانگین میانه	انحراف بیشترین	کمترین
پرخاشگری و بیش فعالی	۰/۶۸۶	۰/۶۵۷	۰/۲۶۸
رفتارهای ضد اجتماعی	۰/۵۸۰	۰/۵۳۳	۰/۲۵۲
اضطراب و افسردگی	۰/۶۳۶	۰/۶	۰/۲۹۶
ناسازگاری اجتماعی	۰/۶۹۱	۰/۶۸۶	۰/۲۴۱
اختلال کمبود توجه	۰/۵۱۶	۰/۵۰۰	۰/۲۶۸
اختلالات عاطفی فصلی	۲/۰۵۲	۲/۰۴۸	۰/۲۳۸
کیفیت حسابرسی	۲/۱۵۸	۲/۱۳۶	۰/۳۰۸

۴,۳. نتایج نرمال بودن داده ها

در جدول (۳)، نتایج نرمال بودن داده ها با استفاده از آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف ارائه شده است. با توجه به اینکه سطح معناداری آماره آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف بالای ۵٪ می باشد. در نتیجه توزیع مشاهدات نرمال است.

جدول (۳). نتایج آزمون نرمال بودن داده ها

متغیرها	آماره	سطح معناداری	نتیجه
پرخاشگری و بیش فعالی	۰/۸۴۵	۰/۱۳۹	نرمال
رفتارهای ضد اجتماعی	۰/۷۵۰	۰/۴۷۶	نرمال
اضطراب و افسردگی	۰/۴۴۳	۰/۲۰۰	نرمال
ناسازگاری اجتماعی	۰/۵۳۶	۰/۱۵۸	نرمال
اختلال کمبود توجه	۰/۴۱۲	۰/۷۱۴	نرمال
اختلالات عاطفی فصلی	۰/۳۶۸	۰/۴۴۷	نرمال
کیفیت حسابرسی	۰/۶۳۸	۰/۹۶۷	نرمال

۴,۴. نتایج فرضیه اول

در جدول (۴) نتایج ضریب آلفای کرونباخ برای سنجش سازگاری درونی متغیرها ارائه شده است. مقدار این ضریب بیش از ۰/۷ است، که نشان‌دهنده وجود سازگاری درونی قوی در مدل می‌باشد. به‌علاوه، نتایج مربوط به آزمون پایایی ترکیبی نشان می‌دهد که مقادیر این شاخص بالاتر از ۰/۸ است، که مؤید پایایی ترکیبی خوب مدل است. همچنین، معیار AEV بیانگر میانگین واریانس مشترک بین هر سازه و شاخص‌های آن است.

جدول (۴). نتایج سه معیار آلفای کرونباخ، پایایی و روایی همگرا

متغیرها	شاخص آلفای کرونباخ	شاخص پایایی ترکیبی	روایی همگرا (AEV)
پرخاشگری و بیش‌فعالی	۰/۸۵۶	۰/۸۰۲	۰/۶۸۶
رفتارهای ضد اجتماعی	۰/۹۲۷	۰/۹۵۱	۰/۵۵۵
اضطراب و افسردگی	۰/۷۷۴	۰/۷۴۴	۰/۷۸۶
ناسازگاری اجتماعی	۰/۸۳۶	۰/۹۱۲	۰/۷۱۲
اختلال کمبود توجه	۰/۸۹۲	۰/۹۳۸	۰/۶۱۷
کیفیت حسابرسی	۰/۷۹۴	۰/۸۶۶	۰/۶۸۱

نتایج ماتریس سنجش روایی و اگرآ به روش فورنل و لارکر (۱۹۸۱) در جدول (۵) ارائه شده است که نتایج نشان می‌دهند که روایی و اگرآی مناسب و برآزش خوب مدل‌های اندازه‌گیری تحقیق وجود دارد. در نتیجه، بر اساس نتایج به دست آمده، پایایی، روایی همگرا و روایی و اگرآی تحقیق تأیید شده و برآزش مدل اندازه‌گیری تحقیق مناسب است.

جدول (۵). ماتریس سنجش روایی و اگرآ به روش فورنل و لارکر

متغیرها	اختلال کمبود توجه	اضطراب و افسردگی	رفتارهای ضد اجتماعی	ناسازگاری اجتماعی	پرخاشگری و بیش‌فعالی	کیفیت حسابرسی
اختلال کمبود توجه	۰/۴۶۶					
اضطراب و افسردگی	۰/۲۲۷	۰/۴۳۱				
رفتارهای ضد اجتماعی	۰/۳۱۸	۰/۱۶۰	۰/۳۹۴			
ناسازگاری اجتماعی	۰/۴۱۹	۰/۱۲۰	۰/۲۲۳	۰/۴۳۱		
پرخاشگری و بیش‌فعالی	۰/۸۳۵	۰/۱۹۳	۰/۳۳۳	۰/۱۸۰	۰/۴۰۱	
کیفیت حسابرسی	-۰/۶۲۰	-۰/۴۰۹	-۰/۷۱۴	-۰/۲۹۴	-۰/۶۷۱	۰/۲۸۵

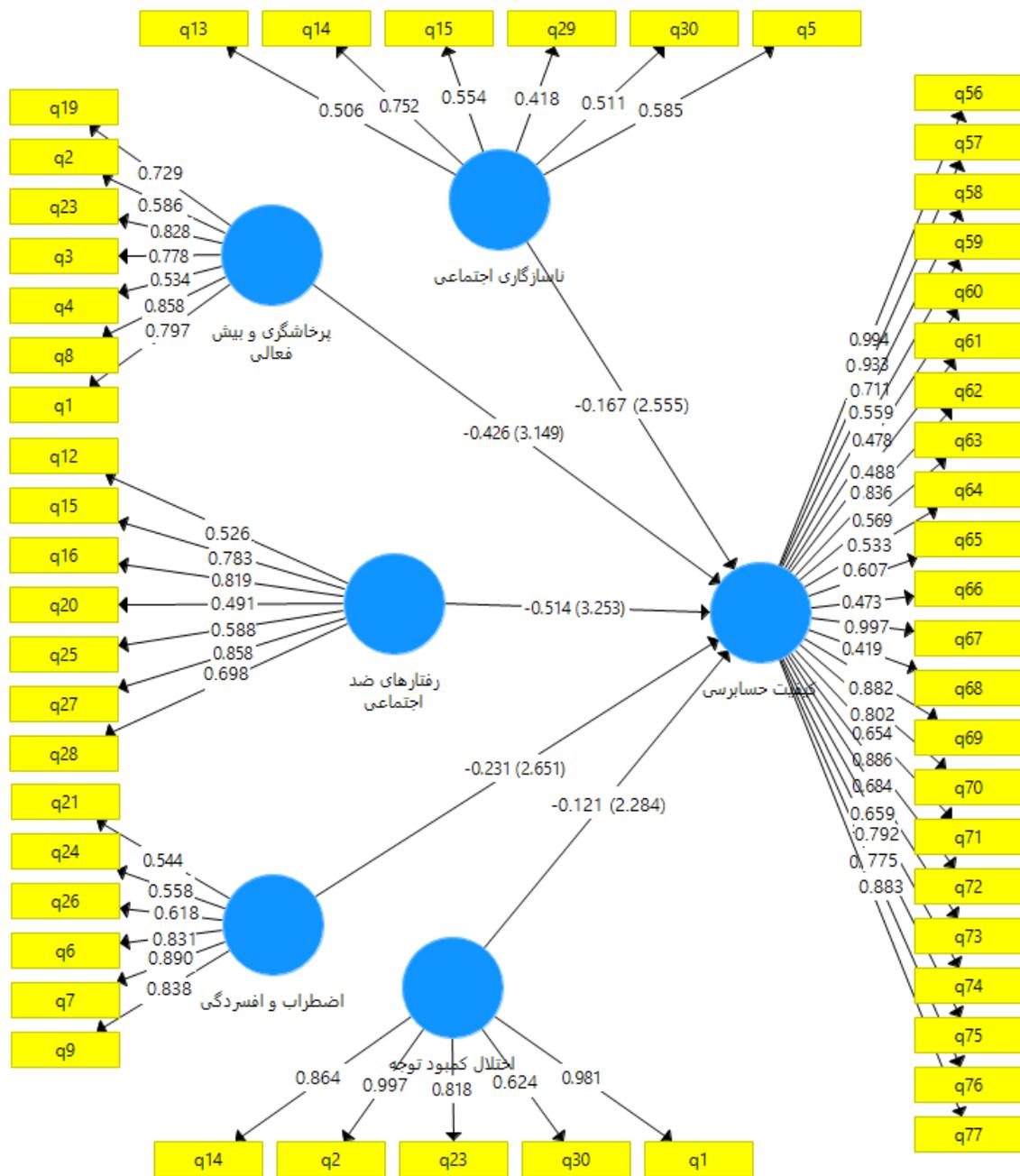
نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش، که در جدول ۶ و شکل ۱ ارائه شده است، نشان می‌دهد که تمامی اختلالات رفتاری مورد بررسی تأثیر منفی و معناداری بر کیفیت حسابرسی دارند. بار عاملی مربوط به سوالات هر مقوله بالاتر از ۴/۰ است که نشان‌دهنده روایی بالا و اعتبار مناسب ابزار پرسشنامه است. برای متغیر پرخاشگری و بیش‌فعالی، ضریب مسیر برابر با -۴۲۶/۰ و آماره t برابر با ۱۴۹/۳ به دست

آمد. این نتایج بیانگر آن است که پرخاشگری و بیش‌فعالی باعث کاهش کیفیت حسابرسی می‌شوند. این رفتارها می‌توانند تمرکز و توانایی تصمیم‌گیری صحیح حسابرسان را کاهش دهند و در نتیجه دقت و صحت گزارش‌ها و ارزیابی‌های مالی تحت تأثیر قرار گیرد.

رفتارهای ضد اجتماعی نیز با ضریب مسیر -0.514 و آماره t برابر با $253/3$ تأثیر منفی و معناداری بر کیفیت حسابرسی دارند. افزایش این رفتارها باعث تعاملات نامناسب با همکاران و مشتریان و کاهش رعایت استانداردهای حرفه‌ای می‌شود که در نهایت به کاهش دقت و اعتبار حسابرسی منجر می‌گردد. اختلالات اضطراب و افسردگی با ضریب مسیر -0.231 و آماره t برابر با $651/2$ نیز به‌طور معنادار کیفیت حسابرسی را کاهش می‌دهند. افزایش این اختلالات می‌تواند باعث کاهش تمرکز و دقت حسابرسان در بررسی گزارش‌ها و داده‌های مالی شود و اثر منفی مستقیمی بر خروجی کار داشته باشد. ناسازگاری اجتماعی با ضریب مسیر -0.167 و آماره t برابر با $555/2$ نیز نشان‌دهنده اثر منفی بر کیفیت حسابرسی است. این اختلال همکاری و تعامل مؤثر بین اعضای تیم را مختل می‌کند و به کاهش دقت و کیفیت بررسی‌ها و گزارش‌های مالی می‌انجامد. اختلال کمبود توجه نیز با ضریب مسیر -0.121 و آماره t برابر با $284/2$ تأثیر منفی و معناداری دارد. این اختلال توانایی حسابرسان در تمرکز و دقت لازم برای بررسی مسائل پیچیده مالی را کاهش می‌دهد و می‌تواند کیفیت تحلیل داده‌ها و گزارش‌های حسابرسی را تضعیف کند. این نتایج نشان می‌دهند که اختلالات رفتاری و روانشناختی، شامل پرخاشگری و بیش‌فعالی، رفتارهای ضد اجتماعی، اضطراب و افسردگی، ناسازگاری اجتماعی و اختلال کمبود توجه، به شکل قابل‌توجهی کیفیت حسابرسی را کاهش می‌دهند. این یافته‌ها اهمیت توجه به مسائل روانشناختی در محیط‌های حرفه‌ای حسابرسی را برجسته می‌سازند. فراهم کردن شرایط کاری حمایتی، تقویت روابط مثبت اجتماعی در تیم‌ها و ارائه برنامه‌های آموزشی برای حسابرسان مبتلا به اختلالات روانشناختی می‌تواند عملکرد حرفه‌ای آنان را بهبود بخشد و خطاها را کاهش دهد. با توجه به این نتایج آماری و در سطح خطای ۵ درصد، فرضیه اول پژوهش به‌طور کامل تأیید می‌شود و نشان می‌دهد که اختلالات رفتاری اثر منفی و معناداری بر کیفیت حسابرسی دارند.

جدول (۶). نتایج آزمون فرضیه اول

سطح معناداری	آماره t	ضریب مسیر	فرضیه های فرعی
۰/۰۰۰	۲/۲۸۴	-۰/۱۲۱	اختلال کمبود توجه -> کیفیت حسابرسی
۰/۰۰۰	۲/۶۵۱	-۰/۲۳۱	اضطراب و افسردگی -> کیفیت حسابرسی
۰/۰۰۰	۳/۲۵۳	-۰/۵۱۴	رفتارهای ضد اجتماعی -> کیفیت حسابرسی
۰/۰۰۰	۲/۵۵۵	-۰/۱۶۷	ناسازگاری اجتماعی -> کیفیت حسابرسی
۰/۰۰۰	۳/۱۴۹	-۰/۴۲۶	پرخاشگری و بیش‌فعالی -> کیفیت حسابرسی

شکل (۱). نتایج آزمون معادلات ساختاری در حالت ضریب مسیر آماره t برای فرضیه اول

بر اساس نتایج جدول (۷)، هر دو شاخص R^2 و Q^2 مقادیر قابل قبولی دارند، که این موضوع نشان‌دهنده آن است که مدل ساختاری تحقیق از

برازش مناسبی برخوردار است. این نتایج بیانگر آن است که مدل علاوه بر توضیح‌دهندگی مطلوب، قابلیت پیش‌بینی بالایی نیز دارد. به عبارت دیگر، مدل تحقیق نه تنها به خوبی متغیرهای مورد بررسی را توضیح می‌دهد، بلکه می‌تواند در پیش‌بینی رفتارهای آینده آن‌ها نیز موفق عمل کند.

جدول (۷) . شاخص R^2

Q^2	R^2	متغیرها
۰/۴۳۸	۰/۷۷۹	کیفیت حسابرسی

مدل کلی پژوهش شامل هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری می‌شود و با تأیید برازش آن می‌توان نتایج به دست آمده از تحلیل مدل را معتبر دانست. در رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری به روش حداقل مربعات جزئی شاخص GOF کاملترین شاخص برای بررسی کارایی مدل است. این معیار از طریق فرمول زیر محاسبه می‌گردد:

$$GOF = \sqrt{\text{Average communalities} \times \text{Average } R^2}$$

در فرمول بالا، Communalities بیانگر میانگین مقادیر اشتراکی هر سازه (متغیرهای پنهان) می‌باشد و نیز R^2 مقدار میانگین مقادیر R Squares سازه‌های درونزای مدل را نشان می‌دهد. در فرمول زیر با توجه به مقدار بدست آمده برای GOF برازش بسیار مناسب مدل کلی تأیید می‌شود.

$$GOF = \sqrt{0.712 \times 0.724} = 0.718$$

۵/۴ . نتایج فرضیه دوم

در جدول (۸)، نتایج ضریب آلفای کرونباخ برای ارزیابی میزان سازگاری درونی متغیرها برای سنجش فرضیه دوم ارائه شده است. با توجه به اینکه مقدار این ضریب بالای ۰/۷ است، می‌توان نتیجه گرفت که مدل از سازگاری درونی مناسبی برخوردار است. همچنین، در همین جدول، نتایج مربوط به شاخص پایایی ترکیبی نیز آورده شده است که نشان می‌دهد مقادیر این شاخص بالاتر از ۰/۸ است. این امر حاکی از پایایی ترکیبی قابل قبول مدل است. شاخص پایایی ترکیبی نسبت به آلفای کرونباخ دقیق‌تر و جامع‌تر است. همچنین، معیار AEV استخراج‌شده برای تمامی سازه‌ها بالاتر از ۰/۵ بوده و این نشان‌دهنده وجود روایی همگرایی مناسب در مدل است.

جدول (۸) . نتایج سه معیار آلفای کرونباخ، پایایی و روایی همگرا

متغیرها	شاخص آلفای کرونباخ	شاخص پایایی ترکیبی	روایی همگرا (AEV)
اختلالات عاطفی فصلی	۰/۸۸۲	۰/۸۱۱	۰/۷۶۸
کیفیت حسابرسی	۰/۹۱۰	۰/۹۴۸	۰/۷۷۷

نتایج روایی واگرایی در جدول (۹) ارائه شده است. همانطور که در ماتریس فوق مشاهده می‌شود روایی واگرایی مناسب و برازش خوب مدل وجود دارد. بر اساس نتایج به دست آمده، پایایی، روایی همگرا و روایی واگرایی متغیرها تأیید شده و برازش مدل اندازه‌گیری مناسب است.

جدول (۹). ماتریس سنجش روایی واگرا به روش فورنل و لارکر

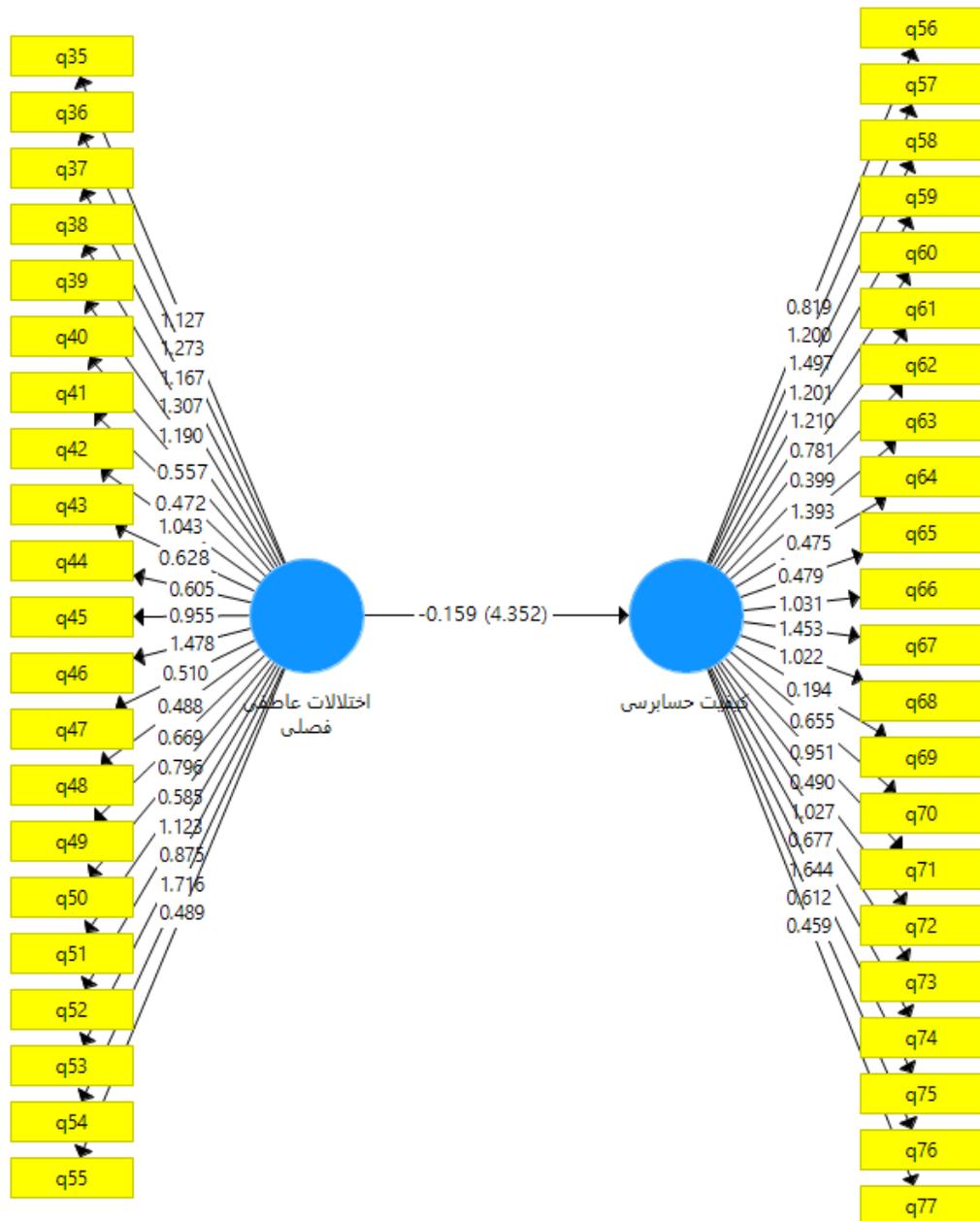
متغیرها	اختلالات عاطفی فصلی	کیفیت حسابرسی
اختلالات عاطفی فصلی	۰/۲۹۸	
کیفیت حسابرسی	-۰/۰۹۵	۰/۲۷۸

در شکل (۲) و جدول (۱۰) نتایج فرضیه دوم ارائه شده است. نتایج بار عاملی در شکل (۲) نشان می‌دهد که بار عاملی مربوط به سوالات مقوله‌ها بالاتر از ۰/۴ می‌باشد که نشان از روایی بالای سوالات پرسشنامه است. مقدار ضریب مسیر و آماره t برای اختلالات عاطفی فصلی به ترتیب برابر با $-۰/۱۵۹$ و $۴/۳۵۲$ است. این ضریب منفی و از نظر آماری معنادار است، به این معنا که با افزایش اختلالات عاطفی فصلی، کیفیت حسابرسی کاهش می‌یابد. به عبارت دیگر، اختلالات عاطفی فصلی که معمولاً در فصول خاصی از سال بروز می‌کند، می‌تواند باعث کاهش تمرکز و دقت حساب‌رسان در انجام وظایف خود شود. این کاهش کیفیت ممکن است به دلیل تأثیرات روانی ناشی از تغییرات فصلی باشد که به اختلالات عاطفی و کاهش انگیزه و انرژی منجر می‌شود. از آنجایی که حسابرسی به دقت بالا نیاز دارد، چنین اختلالاتی می‌تواند به افت کیفیت در تحلیل‌ها و گزارش‌ها بیانجامد. این یافته‌ها نشان می‌دهند که عوامل عاطفی و روانشناختی، از جمله اختلالات عاطفی فصلی، نقش مهمی در عملکرد حرفه‌ای حساب‌رسان ایفا می‌کنند. تأثیر منفی و معنادار این متغیر بر کیفیت حسابرسی اهمیت پرداختن به این مسائل را در محیط‌های کاری حسابرسی برجسته می‌کند. توجه به سلامت روانی حساب‌رسان و ایجاد محیط‌هایی که از این جنبه حمایت کنند، می‌تواند به بهبود کیفیت کار و کاهش اشتباهات کمک کند. بر این اساس، فرضیه دوم پژوهش نیز در سطح خطای ۵٪ پذیرفته می‌شود.

جدول (۱۰). نتایج آزمون فرضیه دوم

فرضیه	ضریب مسیر	آماره t	سطح معناداری
اختلالات عاطفی فصلی <-	$-۰/۱۵۹$	$۴/۳۵۲$	$۰/۰۰۰$

کیفیت حسابرسی

شکل (۲). نتایج آزمون معادلات ساختاری در حالت ضریب مسیر و آماره t برای فرضیه دوم

برای ارزیابی برازش مدل ساختاری، از ضرایب R^2 و Q^2 استفاده شده است. طبق نتایج ارائه شده در جدول (۱۱)، برازش مدل ساختاری تحقیق

به طور مطلوب تأیید شده است. مقدار Q^2 بالاتر از ۰,۵ است، که نشان دهنده قدرت پیش‌بینی قابل توجه مدل می‌باشد. این امر بیانگر آن است که مدل ساختاری تحقیق نه تنها از برازش خوبی برخوردار است، بلکه قادر به پیش‌بینی موثر متغیرهای تحقیق نیز هست و به این ترتیب، مدل به طور کامل اعتبار خود را در تحلیل‌ها نشان می‌دهد.

جدول (۱۱). شاخص R^2

متغیرها	R^2	Q^2
کیفیت حسابرسی	۰/۷۱۵	۰/۴۱۵

در فرمول زیر با توجه به مقدار بدست آمده برای GOF برازش بسیار مناسب مدل کلی تأیید می‌شود.

$$GOF = \sqrt{0.757 \times 0.49} = 0.589$$

۵. نتیجه‌گیری

ناسازگاری اجتماعی، اختلال کمبود توجه) و اختلالات عاطفی فصلی بر کیفیت حسابرسی را بررسی کرده است. نتایج نشان می‌دهد که تمامی اختلالات رفتاری مورد بررسی در این تحقیق تأثیر منفی و معنادار آماری بر کیفیت حسابرسی دارند. ضرایب منفی برای پرخاشگری و بیش‌فعالی، رفتارهای ضد اجتماعی، اضطراب، افسردگی و ناسازگاری اجتماعی نشان می‌دهد که حساب‌رسانی که از این اختلالات رنج می‌برند، تمایل به تولید کار با کیفیت پایین‌تری دارند. اختلالات رفتاری می‌تواند توانایی حسابرس را برای حفظ تمرکز، اتخاذ تصمیمات آگاهانه و برقراری ارتباط مؤثر با اعضای تیم و مشتریان مختل کند. به عنوان مثال، اختلال کمبود توجه تأثیر قابل‌توجهی بر توانایی تمرکز بر جزئیات پیچیده در داده‌های مالی دارد که می‌تواند منجر به اشتباهات و تصمیم‌گیری ضعیف شود. به طور مشابه، رفتارهای پرخاشگرانه یا بیش‌فعالی ممکن است باعث تصمیم‌گیری‌های تکانشی و ارزیابی‌های عجولانه شود که در نتیجه دقت حسابرسی را تهدید می‌کند.

علاوه بر این، رفتارهای ضد اجتماعی تهدیدی قابل توجه برای کیفیت حسابرسی محسوب می‌شود. حساب‌رسانی که تمایلات ضداجتماعی نشان می‌دهند ممکن است در همکاری با همکاران خود دچار مشکل شوند، که این امر منجر به شکست پویایی تیم می‌شود؛ چیزی که برای حسابرسی موفق ضروری است. ناتوانی در برقراری ارتباط مؤثر یا کار در یک محیط تعاونی می‌تواند به تحلیل‌های ناقص و افزایش احتمال نظارت نادرست منجر شود. همچنین اضطراب و افسردگی با کاهش انعطاف‌پذیری ذهنی، تمرکز و ثبات عاطفی بر حساب‌رسان تأثیر منفی می‌گذارد. حساب‌رسانی که احساس مداوم اضطراب یا افسردگی را تجربه می‌کنند، ممکن است تحمل فشارهای شغلی را چالش‌برانگیز بدانند، که این امر می‌تواند منجر به کاهش کیفیت در ارزیابی‌ها و قضاوت‌های آنها شود. ناسازگاری اجتماعی، که به مشکل در سازگاری با محیط‌های اجتماعی و هنجارهای حرفه‌ای اشاره دارد، چالش‌های پیش روی حساب‌رسان را تشدید می‌کند. در محیط‌هایی که نیازمند تعاملات فردی زیاد، کار تیمی و رعایت آداب حرفه‌ای است، حساب‌رسانی که از نظر اجتماعی ناسازگار

هستند ممکن است نتوانند استانداردهای رفتاری و همکاری لازم را رعایت کنند و در نتیجه کیفیت حسابرسی کاهش یابد. چنین افرادی ممکن است در روابط با مشتریان مشکلاتی داشته باشند و در گزارشدهی یافته‌ها به‌طور واضح و مختصر دچار مشکل شوند.

نتایج دیگر نشان داد که اختلال عاطفی فصلی به عنوان یک عامل روان‌شناختی مهم بر کیفیت حسابرسی تأثیرگذار است. این مطالعه نشان می‌دهد که حسابرسانی که از این اختلال رنج می‌برند - احتمالاً عملکرد و انگیزه کمتری از خود نشان می‌دهند. فشار عاطفی و شناختی ناشی از تغییرات فصلی می‌تواند به‌طور قابل توجهی ظرفیت حسابرسان برای تمرکز و درگیر ماندن با وظایفشان را کاهش دهد. این امر پتانسیل دارد که بر روحیه، سطح انرژی و توانایی کلی حسابرس برای انجام یک حسابرسی جامع، به‌ویژه در دوره‌های خاص سال، تأثیر بگذارد. این یافته‌ها نشان‌دهنده اهمیت درک تأثیرات روان‌شناختی فصلی بر عملکرد حسابرسان است، زیرا غفلت از این مسائل ممکن است منجر به کاهش اثربخشی و افزایش نرخ خطا در نتایج حسابرسی شود. یافته‌های بدست آمده یا نتایج پژوهش کالکار و همکاران (۲۰۲۳) دارد.

یافته‌های این پژوهش بر نقش حیاتی سلامت روان‌شناختی در حوزه حسابرسی تأکید می‌کند. اختلالات رفتاری و اختلال عاطفی فصلی نه تنها بر تک تک حسابرسان تأثیر می‌گذارد، بلکه پیامدهای گسترده تری برای قابلیت اطمینان و اعتبار گزارش‌های حسابرسی دارد. بنابراین، یافته‌های پژوهش می‌تواند برای کاربران مختلف از جمله حسابرسان، مدیران مؤسسات حسابرسی، و سایر ذینفعان در فرآیند حسابرسی، به‌ویژه در جهت بهبود کیفیت و دقت حسابرسی‌ها مفید باشد. این نتایج نشان می‌دهد که اختلالات رفتاری مانند پرخاشگری، بیش‌فعالی، اضطراب و افسردگی می‌توانند بر توانایی حسابرسان در تمرکز، تصمیم‌گیری دقیق، و همکاری مؤثر با دیگر اعضای تیم تأثیر منفی بگذارند. همچنین، اختلالات عاطفی فصلی می‌تواند موجب کاهش انرژی، انگیزه، و توانایی تحلیل حسابرسان شود، به‌ویژه در فصول سرد سال. با توجه به این یافته‌ها، برای مؤسسات حسابرسی توصیه می‌شود که برنامه‌های پشتیبانی روان‌شناختی و آموزشی برای حسابرسان خود فراهم کنند تا به آنها کمک کند تا بهتر با این اختلالات مقابله کرده و عملکرد خود را در طول سال حفظ کنند. همچنین، آگاهی از این مشکلات می‌تواند به مدیران کمک کند تا در انتخاب و ارزیابی حسابرسان، به ویژگی‌های روان‌شناختی و عاطفی آنها توجه بیشتری داشته باشند، که به نوبه خود می‌تواند منجر به ارتقاء کیفیت حسابرسی و کاهش خطاهای احتمالی در گزارش‌های مالی شود. این پژوهش همچنین می‌تواند به سیاست‌گذاران کمک کند تا به بهبود شرایط کاری و روانی حسابرسان توجه بیشتری داشته باشند تا استانداردهای حسابرسی در سطح بالاتری حفظ شود.

از محدودیت‌های تحقیق می‌توان به فرآیند نمونه‌گیری اشاره کرد که داده‌های این پژوهش محدود به جامعه خاصی از حسابرسان وابسته به موسسه‌های حسابرسی وابسته جامعه حسابداران رسمی در تهران بوده و نتایج آن به صورت جامع به تمامی حسابرسان در مناطق جغرافیایی مختلف یا شرکت‌های متفاوت تعمیم‌پذیر نباشد. دوم هر یک

از اختلالات روانی ممکن است به شکل‌های مختلف و در سطوح شدت متفاوت بروز پیدا کند. در این تحقیق، امکان بررسی همه‌جانبه و دقیق تمامی جنبه‌ها و شدت‌های این اختلالات وجود نداشته و تنها جنبه‌های عمومی آن‌ها بررسی شده است. همچنین، اختلالات روانی و رفتاری می‌توانند به صورت متغیر در طول زمان تغییر کنند. این پژوهش در یک بازه زمانی محدود انجام شده است که نتایج آن در طول زمان، با توجه به تغییر شرایط فردی و محیطی، تغییر کند. از آنجا که داده‌های پژوهش به روش خوداظهاری و از طریق پرسشنامه گردآوری شده‌اند، امکان بروز سوگیری مطلوبیت اجتماعی در سنجش متغیرهایی مانند رفتار ضد اجتماعی و پرخاشگری وجود دارد و نتایج ممکن است تا حدی با رفتار واقعی افراد فاصله داشته باشد؛ از این رو، تعمیم نتایج باید با احتیاط صورت گیرد. در نتیجه، این محدودیت‌ها باید در تفسیر نتایج این پژوهش مورد توجه قرار گیرند و می‌توانند به عنوان مبنایی برای تحقیقات آینده جهت بهبود روش‌ها و گسترش دامنه بررسی‌ها استفاده شوند.

منابع

امیری، اسماعیل، اسکوه، وحید . (۱۴۰۴). خستگی ذهنی، کنترل فکر و توانایی حساب‌رسان در شناسایی نشانه‌های تقلب. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۳۲ (۳)، ۴۵۹-۴۱۵.

10.22059/acctgrev.2025.386394.1009051

حق بین، پرویز، آزادی، کیهان، پورعلی لاکلیه، محمدرضا، صمدی لرگانی، محمود. (۱۴۰۱). تأثیر هویت اجتماعی و انعطاف‌پذیری بر کیفیت حسابرسی با تأکید بر نقش استرس. *پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۱۴ (۵۳)، ۲۲۲-۱۹۱.

<https://doi.org/10.30495/faar.2022.691692>

کریمی، زهرا، یعقوب نژاد، احمد، صمدی لرگانی، محمود، پورعلی، محمدرضا. (۱۴۰۰). ارزیابی تأثیر سوگیری‌های روانشناختی فردی و ابعاد شخصیتی حساب‌رسان بر کیفیت حسابرسی. *پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۱۳ (۴)، ۲۳-۵۲.

<https://doi.org/10.22034/jpar.2023.2004106.1174>

فخاری حسین، فضل اله پور نقارچی مهران. (۱۴۰۱). تأثیر سرمایه روانشناختی بر انگیزه پیشرفت، قضاوت حساب‌رسان و عملکرد موسسه‌های حسابرسی، فصلنامه علمی حسابداری ارزشی رفتاری، ۱۳ (۷)، ۱۹۹-۱۵۴.

<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.25384228.1401.7.13.4.8>

نظامی، احمد، پورحیدری، امید، پاکدامن، مجید. (۱۳۹۹). بررسی اثر ویژگی‌های شخصیتی (وجدان و توافق‌پذیری)، احساسات-تفکر و ریسک‌پذیری بر قضاوت حساب‌رسان با توجه به نقش میانجی خودکارآمدی، *دانش حسابداری مالی*، ۷ (۱)، ۲۴-۱.

<https://doi.org/10.30479/jfak.2020.12315.2610>

ملانظری، مهناز، اسماعیلی کیا، غریبه. (۱۳۹۳). شناسایی ویژگی‌های روان‌شناختی اثرگذار بر مهارت حساب‌رسان در انجام قضاوت‌های حسابرسی، *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۱ (۴)، ۵۲۶-۵۰۵.

<https://doi.org/10.22059/acctgrev.2014.52906>

- American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.).
<https://psychiatryonline.org/doi/book/10.1176/appi.books.9780890425596>
- Ambar Akkaoui M, Geoffroy PA. (2025). Screening and evaluating seasonal affective disorder: a systematic review of available assessment tools. *J Psychiatr Res.* 187, 223-232.
 doi: 10.1016/j.jpsychires.2025.05.008. Epub 2025 May 12. PMID: 40382944.
- Arabadjis, J., Melvin, M., Savage, R. (2025). Seasonal affective disorder and currency markets. *Ann Oper Res* 346, 549–565
<https://doi.org/10.1007/s10479-024-06364-z>.
- Alharasis EE, Alkhwaldi AF, Hussainey K (2024), "Key audit matters and auditing quality in the era of COVID-19 pandemic: the case of Jordan". *International Journal of Law and Management*, 66 (4), 417–446,
 doi: <https://doi.org/10.1108/>
- Ayoola TJ (2024), "Audit fees, audit seasonality and audit quality in Nigeria: a mediation analysis". *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 22 (5), 1152–1175.
 doi: <https://doi.org/10.1108/JFRA-01-2022-0010>.
- Azizkhani, Masoud & Hossain, Sarowar & Nguyen, Mai. (2023). Effects of audit committee chair characteristics on auditor choice, audit fee and audit quality. *Accounting & Finance.* 63(3), 3675-3707.
<https://doi.org/10.1111/acfi.13058>
- Balsam, S., Krishnan, J., & Yang, J. S. (2003). Auditor industry specialization and earnings quality. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 22(2),71–97.
<https://doi.org/10.2308/aud.2003.22.2.71>
- Barkley, R. A. (2011). Attention-deficit hyperactivity disorder: A handbook for diagnosis and treatment. Guilford Press.
<https://psycnet.apa.org/record/2014-57877-000>
- Biederman, J., & Faraone, S. V. (2019). The effects of attention-deficit/hyperactivity disorder on occupational performance: A review. *Journal of Attention Disorders*, 23(8), 815-825.
<https://doi.org/10.1007/s00420-012-0794-0>
- Becker, C. L., DeFond, M. L., Jiambalvo, J., & Subramanyam, K. R. (1998). The effect of audit quality on earnings management. *Contemporary Accounting Research*, 15(1), 1–24.
<https://doi.org/10.1111/j.1911-3846.1998.tb00547.x>
- Beck, A. T. & Steer, R. A. (1993). Manual for the Beck Anxiety Inventory. San Antonio, TX: Psychological Corporation.
- Bera, L., Souchon, M., Ladsous, A. (2022). Emotional and Behavioral Impact of the COVID-19 Epidemic in Adolescents. *Curr Psychiatry Rep* 24, 37–46.
<https://doi.org/10.1007/s11920-022-01313-8>
- Blair, R. J. R. (2017). Traits of psychopathy and antisocial behavior: Neurocognitive insights. *Annual Review of Clinical Psychology*, 13(1), 165-188.
<https://doi.org/10.1007/s10567-013-0159-6>
- Bhattacharjee, S., & Moreno, K. (2002). The impact of affective information on the professional judgments of more experienced and less experienced auditors. *Journal of Behavioral Decision Making*, 15(4), 361–377.
<https://doi.org/10.1002/bdm.420>
- Brown, T. E. (2005). Attention deficit disorder: The unfocused mind in children and adults. Yale University Press.
<https://psycnet.apa.org/record/2005-10977-000>
- Campa D, Quagli A, Ramassa P (2025), "The roles and interplay of enforcers and auditors in the context of accounting fraud: a review of the accounting literature". *Journal of Accounting Literature*, Vol. 47 No. 5 pp. 151–183.
 doi: <https://doi.org/10.1108/JAL-07-2023-0134>.
- Carton, S., Morand, P., Bungenera, C., & Jouvent, R. (1995). Sensationseeking and emotional disturbances in depression: Relationships and evolution. *Journal of Affective Disorders*, 34(3), 219–225.
[https://doi.org/10.1016/0165-0327\(95\)00020-N](https://doi.org/10.1016/0165-0327(95)00020-N)

- Chambers, A. (2016). The role of emotional intelligence in auditor performance: A framework for research. *Accounting Education*, 25(4), 347-362.
<https://doi.org/10.2308/iace-10001>
- Chen, H., Tan, X., & Qun, C. A. O. (2020). Air pollution, auditors' pessimistic bias and audit quality: Evidence from China. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 12(1), 74–104.
<https://doi.org/10.1108/SAMPJ-07-2019-0277>
- Chen ZW, Zhang XF, Tu ZM.(2024). Treatment measures for seasonal affective disorder: A network meta-analysis. *J Affect Disord.* 2024 Apr 1;350:531-536.
doi: 10.1016/j.jad.01.028. Epub 2024 Jan 12. PMID: 38220102
- Chen S, Yang J. (2025). Intelligent manufacturing, auditor selection and audit quality. *Management Decision*, Vol. 63 No. 3 pp. 964–997.
doi: <https://doi.org/10.1108/MD-09-2023-1518>
- Chung, J. O., Cohen, J. R., & Monroe, G. S. (2008). The effect of moods on auditors' inventory valuation decisions. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 27(2), 137–159.
<https://doi.org/10.2139/ssrn.975454>
- Dehaan, E., Madsen, J., & Piotroski, J. D. (2017). Do weather-induced moods affect the processing of earnings news? *Journal of Accounting Research*, 55(3), 509–550.
<https://doi.org/10.1111/1475-679X.12160>
- Dolvin, S. D., Pyles, M. K., & Wu, Q. (2009). Analysts get SAD too: The effect of seasonal affective disorder on stock analysts' earnings estimates. *The Journal of Behavioral Finance*, 10(4), 214–225.
<https://doi.org/10.1080/15427560903372809>
- Francis, J. R. (2004). What do we know about audit quality? *The British Accounting Review*, 36(4), 345–368.
<https://doi.org/10.1016/j.bar.2004.09.003>
- Garrett, I., Kamstra, M. J., & Kramer, L. A. (2005). Winter blues and time variation in the price of risk. *Journal of Empirical Finance*, 12(2), 291–316.
<https://doi.org/10.1016/j.jempfin.2004.01.002>
- Hartanto, T. A., Krafft, C. E., Iosif, A. M., & Schweitzer, J. B. (2020). Hyperactivity in workplace performance: ADHD's impact on productivity and decision-making. *Journal of Applied Psychology*, 105(6), 643-656.
<https://doi.org/10.5465/amp.2013.0107>
- Hare, R. D. (1999). *Without Conscience: The Disturbing World of the Psychopaths Among Us*. Guilford Press.
<https://www.guilford.com>
- Hersh, S. P., & Walker, H. M. (2006). Social adjustment problems in professionals: A guide for organizational leaders. *Journal of Organizational Behavior*, 27(2), 75-89.
<https://doi.org/10.18662/lumproc.rsacvp2017.12>
- Higgins, J. (2020). The effects of mental health on the performance of audit teams: A qualitative analysis. *International Journal of Auditing*, 24(3), 363-377.
<https://doi.org/10.1186/s12913-018-2862-y>
- Hollis, C., & Was, V. (2019). Conflict and collaboration: How aggressive behavior affects team performance in auditing. *Journal of Behavioral Finance and Accounting*, 21(3), 195-207.
<https://doi.org/10.38035/dijemss.v5i5.2686>
- Hope, O, Cyndia. W ., Wu, Y, Zhang, M; Does Convergence with International Standards on Auditing Improve Audit Quality?. *The Accounting Review* 1 March 2025; 100 (2): 189–218.
<https://doi.org/10.2308/TAR-2022-0610>
- Jérôme, Tiphaine & Poretti, Cedric & Schatt, Alain. (2025). Female lead auditors, audit fees, and audit quality. *The British Accounting Review*. 57(3), 1-17.
101497. 10.1016/j.bar.2024.101497.
- Johnson, C., Lowe, D., & Reckers, P. (2012). The influence of mood on the acceptability of aggressive audit tactics. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 31(3), 177-191.
<https://doi.org/10.1111/1911-3846.12141>
- Jones, C. W., Leonard, B., & Walters, K. (2019). Audit failures linked to unethical behavior and personality disorders. *Journal of Accounting and Organizational Change*, 15(2), 89-104.
<https://doi.org/10.6007/IJARBS/v8-i12/5190>
- Kalelkar, Rachana & Xu, Qiao & Chen, Lele. (2023). Seasonal affective disorder and audit quality. *International Journal of Auditing*. 27. 109-129.

- <https://doi.org/10.1111/ijau.12304>
- Kamstra, M. J., Kramer, L. A., & Levi, M. D. (2003). Winter blues: A SAD stock market cycle. *American Economic Review*, 93(1), 324–343. <http://www.jstor.org/stable/3132178>
- Kuehner, C. (2017). Why is Depression More Common Among Women Than Among Men? *The Lancet Psychiatry*, 4(2), 146-158.
[https://doi.org/10.1016/s2215-0366\(16\)30263-2](https://doi.org/10.1016/s2215-0366(16)30263-2)
- Lennox, C., Wu, X., & Zhang, Y. (2018). The effects of emotional distress on ethical decision-making in audit. *Behavioral Research in Accounting*, 30(1), 45-62.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.13353901>
- Lin, M. C. (2015). Seasonal affective disorder and investors' response to earnings news. *International Review of Financial Analysis*, 42, 211–221.
<https://doi.org/10.1016/j.irfa.2015.07.003>
- Li, J., Wu, Y., & Zhang, M. (2021). Work or Life? Evidence of the impact of air quality on audit delay and audit quality. Working paper.
DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3809635>
- Lo, Kin & Wu, Serena. (2018). The Impact of Seasonal Affective Disorder on Financial Analysts. *The Accounting Review*. 93. 309-333.
<https://doi.org/10.2308/accr-51953>
- Lo .K, Wu S. Shuo. (2018). The Impact of Seasonal Affective Disorder on Financial Analysts. *The Accounting Review*, 93 (4): 309–333.
<https://doi.org/10.2308/accr-51953>
- McKnight, C.A. and Wright, W.F. (2011). Characteristics of relatively high- performance auditors”, *Auditing: A Journal of Practice and Theory*. 30(1), 191-206.
<https://doi.org/10.2308/aud.2011.30.1.191>
- Mash, E. J., & Barkley, R. A. (2003). *Child psychopathology*. Guilford Press.
<https://www.guilford.com/books>
- McMahon, R. J., & Frick, P. J. (2005). *Conduct and oppositional defiant disorders*. Guilford Press.
<https://psycnet.apa.org/record/2014-35518-003>
- McGee, R., et al. (2020). Attention-deficit/hyperactivity disorder and its impact on auditing: Evidence from a large sample. *Journal of Accounting Research*, 58(4), 1105-1131.
<https://doi.org/10.1111/auar.12446>
- Rosenthal, N. E. (1998). *Winter blues: Seasonal affective disorder-What it is and how to overcome it* (2nd ed.). The Guilford Press.
<https://www.amazon.com/Winter-Blues-Seasonal-Affective-Disorder/dp/1572303956>
- Salehi, M., Aljhlani, A.K. and Shafeeq Nimr Al-Maliki, H. (2023), "The effect of auditors psychological characteristics on cultural values and social health, *Management Research Review*, 46 , 4, 485-507.
<https://doi.org/10.1108/MRR-06-2021-0483>
- Sulaiman, N. A., & Turley, S. (2011). *Audit quality in practice: A study of perceptions of auditors, audit committee members and quality inspectors* (Doctoral dissertation, University of Manchester).
- Trojano, L., Papagno, C. (2018). Cognitive and behavioral disorders in Parkinson’s disease: an update. II: behavioral disorders. *Neurol Sci* 39, 53–61.
<https://doi.org/10.1007/s10072-017-3155-7>
- Weiler, M. D. (2020). Managing impulsivity and attention in accounting: The challenges of ADHD. *International Journal of Accounting & Finance*, 30(4), 203-218.
<https://doi.org/10.4088/PCC.10r00951pur>
- Yang, Ling & Brink, Alisa & Wier, Benson. (2017). The impact of emotional intelligence on auditor judgment. *International Journal of Auditing*. 22(1), 83-97.
<https://doi.org/10.1111/ijau.12106>
- Yousefi Nejad M, Sarwar Khan A, Othman J .(2024). A panel data analysis of the effect of audit quality on financial statement fraud". *Asian Journal of Accounting Research*, 9 (4), 422–445,
doi: <https://doi.org/10.1108/AJAR-04-2023-0112>

